

**CURTEA SUPRĂMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

privind admiterea recursului

în cauza civilă

Societatea cu Răspundere Limitată „Centrul Comercial Jumbo”
împotriva lui Ion Grubîi
(încasarea datoriei)

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023

(dosarul nr: 2ra-323/24
Nr. PIGD 2-24029740-01-2ra-22092025)

Sarcina probei incumbă celui care afirmă, nu celui care neagă. Omisiunea de a manifesta un minim grad de inițiativă în propunerea prezentării probelor pentru formarea convingerii faptelor a căror veridicitate este pusă în discuție. Netemeinicia unei pretenții poate fi invocată prin referința fără a fi necesară promovarea unei acțiuni reconvenționale sau a unei cereri de chemare în judecată separată.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru - jud. M. Alexei
Curtea de Apel Chișinău - jud. I. Secrieru, M. Anton, A. Braga

17 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Studiind în lipsa părților recursul declarat de Ion Grubîi, reprezentat de Iuliana Pascal,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Munteanu,
Gheorghe Stratulat, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 iunie 2021, SRL „Centrul Comercial Jumbo” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Grubîi prin care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 106 479,50 lei ce constituie suma serviciilor de publicitate.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat faptul că la 1 septembrie 2015 în calitate de executor a încheiat contractul de prestare servicii nr. *** potrivit căruia i-ar fi prestat lui Ion Grubîi serviciile comunale pentru imobilul cu nr. cadastral *****.

3. Reclamantul susține că urmare a schimbării proprietarului imobilului cu nr. *****, SRL „Centrul Comercial Jumbo” a preluat la 1 martie 2015 toate contractele de locațiune și prestări de servicii, contracte de vânzare-cumpărare, încheiate anterior cu ÎM „Leutis” SRL, respectiv preia toate drepturile și obligațiile care rezultă din aceste contracte prin actul de predare-primire.

4. Prin contractul de prestări servicii indicat, Ion Grubîi și-ar fi asumat obligația să achite cu regularitate plata pentru chirie în perioada de la 5-10 a lunii curente pentru luna următoare, iar pentru serviciile de reclamă și cele locativ comunale până la data de 10 a lunii următoare.

5. Reclamanta susține că Ion Grubîi nu executa în mod corespunzător obligațiile asumate.

6. Potrivit pct. 2.2.1 și 2.2.2 din Contractul de prestări servicii, Beneficiarul participă împreună cu executorul la promoțiile organizate de executor și plătește lunar partea sa din compensarea costurilor serviciilor de publicitate ale Centrului Comercial Jumbo și a bunurilor prezentate în acesta din calculul de 0,9 euro pe lună.

7. La 18 iulie 2022, SRL „Centrul Comercial Jumbo” a depus o cerere de majorare a pretențiilor prin care a solicitat încasarea datoriei totale de 279 673,12 lei, formată la 31 martie 2022 și care este compusă din:

- 59855 lei ce constituie suma serviciilor comunale
- 109876,70 lei ce constituie suma reparative și renovare;
- 109941,42 lei ce constituie suma totală pentru servicii de publicitate.

8. La 9 noiembrie 2021, Ion Grubîi a depus o referință prin care a solicitat respingerea acțiunii din motiv că serviciile pretinse a fi achitate nu au fost realizate.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Centru din 10 februarie 2023 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată și s-a încasat din contul SRL „Centrul Comercial Jumbo” în beneficiul lui Ion Grubîi suma de 3000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest cererea de compensare a cheltuielilor de judecată s-a respins ca neîntemeiată.

10. În motivarea hotărârii, instanța de judecată a menționat că partea reclamantă nu a prezentat probe pertinente și admisibile care ar justifica încasarea datoriei pretinse.

11. Cu referire la datoria pretinsă în mărime de 59 855 lei pentru serviciile comunale pentru perioada 31 iulie 2021-31 martie 2022, instanța de judecată menționează că nu a fost prezentat nici un calcul din care s-ar putea deduce modalitatea de calcul a serviciilor comunale, facturile fiscale prezentate la materialele cauzei sunt nesemnate de către pârât iar actul de verificare din 31 martie 2022 fiind semnat unilateral de către Jumbo SRL. Astfel, partea reclamantă nu a probat faptul că serviciile comunale au fost prestate, neexistând nici un act de primire-predare sau a altui înscris care ar confirma neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor.

12. Cu referire la datoria pretinsă în mărime de 109 941, 42 lei pentru publicitate pentru perioada 01 septembrie 2015 - 31 martie 2022, instanța de judecată menționează că la data semnării contractului din 01 septembrie 2015, CC Jumbo SRL nu avea un așa gen de activitate, fiind inclus ulterior. Facturile fiscale prezentate la materialele cauzei sunt nesemnate de către pârât iar actul de verificare din 31 martie 2022 fiind semnat unilateral de către Jumbo SRL.

13. Suplimentar, instanța de judecată a menționat că Deși pct. 2.2.2 al contractului sus nominalizat obligă pârâtul să participe la acțiunile de publicitate și să achite lunar cota sa în compensarea cheltuielilor de publicitate, CC Jumbo SRL nu a prezentat instanței de judecată dovada că aceasta a efectuat servicii de publicitate, că pârâtul a beneficiat de acestea, periodicitatea și conținutul publicității.

14. Astfel, partea reclamantă nu a probat faptul dacă serviciile de publicitate au fost prestate sau nu, nu se justifică cuantumul solicitat, neexistând nici un act de primire-predare sau a altui înscris care ar confirma neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor și nici măcar un calcul raportat la suma de 0,9 euro și suprafața încăperii pârâtului. Totodată, Jumbo SRL în sarcina probațiunii n-a prezentat nici o dovadă, care să confirme că au fost organizate ori efectuate careva promoții de publicitate de care a beneficiat pârâtul și despre care ultimul a fost informat în prealabil.

15. Cu referire la datoria pretinsă în mărime de 109 876,70 lei ca suma reparativă și renovare pentru perioada 01 aprilie 2021-31 martie 2022, instanța de judecată

menționează că nu au fost determinate care au fost lucrările de reparație și cum au fost repartizate fiecărui proprietar de butic, facturile fiscale prezentate la materialele cauzei sunt nesemnate de către pârât iar actul de verificare din 31 martie 2022 fiind semnat unilateral de către Jumbo SRL.

16. Totodată, contractul nr. *** din 01 septembrie 2015 nu include în lista de servicii de la pct.1.2 compensarea cheltuielilor de reparație sau renovare, fapt pentru care aceasta nu este clară cum s-a format și în temeiul cărui act urma să fie achitată, or în această parte nu a existat nici un acord între părți, iar emiterea facturilor fiscale nu constituie dovada prestării efective a serviciilor. Astfel, partea reclamantă nu a probat faptul dacă serviciile de reparație au fost executate sau nu, nu se justifică quantumul solicitat, neexistând nici un act de primire-predare sau a altui înscris care ar confirma neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor.

17. Din considerentele enumerate instanța de judecată va respinge cererea de chemare în judecată depusă de Centrul Comercial Jumbo SRL împotriva lui Grubîi Ion cu privire la încasarea datoriei pentru serviciile comunale, publicitate și reparație, în sumă de 279 673,12 lei ca fiind una neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 13 februarie 2023, SRL „Centrul Comercial Jumbo” a depus o cerere motivată împotriva hotărârii din 10 februarie 2023 prin care a solicitat casarea acesteia cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

19. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 a fost decis că:

Se admite apelul declarat de „Centrul Comercial Jumbo” SRL.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 februarie 2023 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „Centrul Comercial Jumbo” SRL împotriva lui Grubîi Ion cu privire la încasarea datoriei de plată pentru serviciile comunale prestate, încasarea datoriei de plată pentru publicitate, încasarea datoriei de plată pentru reparație și renovare, compensarea cheltuielilor de judecată, și emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite cererea de chemare în judecată înaintată de „Centrul Comercial Jumbo” SRL împotriva lui Grubîi Ion cu privire la încasarea datoriei de plată pentru serviciile comunale prestate, încasarea datoriei de plată pentru publicitate, încasarea datoriei de plată pentru reparație și renovare, compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează în beneficiul „Centrului Comercial Jumbo” SRL din contul lui Grubii Ion suma de 279 673,12 lei, datoriei de plată pentru serviciile prestate (dintre care: 59 855 lei, serviciile comunale, 109 876,70 lei, pentru reparație și renovare, 109 941,42 lei, servicii de publicitate), suma de 8379 lei, cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în prima instanță, și suma de 6292,64 lei, cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în instanța de apel.

20. Cu referire la datoria pretinsă în mărime de 109 941, 42 lei pentru publicitate pentru perioada 01 septembrie 2015-31 martie 2022, instanța de apel remarcă că beneficiarul Grubii Ion a fost de acord cu toate condițiile contractului încheiat, semnat de el, a respectat condițiile stipulate, benevol și regulat achita plata conform facturilor primite de la prestator: SRL „Centrul Comercial Jumbo”, pentru serviciile prevăzute în contractul nr. *** din 01 septembrie 2015. Astfel, serviciile indicate în pct. 1.2. al Contractului nr. *** din 01 septembrie 2015 sunt prestate în mod centralizat la toți beneficiari - agenți economici. care activează în centrul comercial nominalizat de către SRL „Centrul Comercial Jumbo”.

21. La 01 septembrie 2015 între „Centrul Comercial Jumbo” SRL și Grubii Ion a fost întocmit și semnat de ambele părți Contractul nr. ***, iar Grubii Ion nu a formulat nici o obiecție, în special că nu este de acord cu plata pentru serviciile de reclamă.

22. Așadar, din materialele cauzei rezultă că începând cu 01.12.2015 până la 31.03.2022, Grubii Ion a încetat achitarea plății pentru servicii de reclamă, ce a adus la acumularea datoriei față de prestator „Centrul Comercial Jumbo” în mărime de 109 941, 42 de lei, care se confirmă prin Act de verificare.

23. Privitor la încasarea sumei de 109 876,70 lei, pentru reparație și renovare, instanța de apel a indicat că Grubii Ion în calitate de beneficiar și „Centrul Comercial Jumbo” S.R.L. în calitate de prestator au: încheiat contractul nr. *** din 01 septembrie 2015, prin care prestatorul s-a obligat să presteze beneficiarului serviciile specificate la p. 1.1.-1.2. în spațiile care sunt proprietatea beneficiarului precum și în spațiile și teritoriale adiacente complexului.

24. Potrivit p. 1.1. din contractul precitat, „Centrul Comercial Jumbo” S.R.L. s-a obligat să asigure lucrări de reparație (renovare), totală sau parțială a clădirii, în cadrul căreia se află încăperea comercială, ce aparține cu drept de proprietate privată a lui Grubii Ion, iar ultimul s-a obligat să se folosească contra plată, participând la cheltuielile de întreținere și de exploatare a acestora și să achite costul acestor servicii.

25. Astfel, Curtea de Apel Centru remarcă că somațiile emise de „Centrul Comercial Jumbo” S.R.L. și adresate lui Grubii Ion privind rambursarea integrală a datoriei; facturile fiscale ce atestă unitatea de măsură, cantitatea mărfurilor, prețul

unitar, valoarea totală, a serviciilor prestate; actul de verificare privind decontările reciproce pe perioada de la 01.04.2021 până la 31.03.2022 reflectă mărimea datoriei.

26. Prin urmare în virtutea prevederilor legale și a obligațiunilor contractuale, Colegiul judiciar consideră întemeiată suma solicitată de către „Centrul Comercial Jumbo” SRL în mărime de 109 876,70 lei pentru reparație și renovare.

27. Referitor la suma de 59 855 lei pentru serviciile comunale, instanța de apel a indicat că potrivit prevederilor contractului de prestări servicii nr. *** din 01 septembrie 2015 Grubîi Ion și-a asumat obligația de a achita cu regularitate plata pentru serviciile locativ- comunale până la data de 10 a lunii următoare.

28. Astfel, conform facturilor prezentate la materialele dosarului, s-a stabilit cert că acestea au fost înaintate spre plată intimatului Grubîi Ion, ultimul însă, nu le-a achitat în modul și termenul stabilit de contract, ori careva probe contrare în acest sens nu au fost prezentate de către partea intimată.

29. Conform actelor de verificare a decontărilor reciproce, între „Centrul Comercial Jumbo” S.R.L. și Grubîi Ion și facturile fiscale eliberate în baza contractului de prestări servicii se constată existența datoriilor pentru serviciile comunale, publicitate și renovare.

30. În concluzie, instanța de apel a atestat că Grubîi Ion contrar prevederilor contractului de prestare a serviciilor nr. *** din 01 septembrie 2015, în coroborare cu prevederile art. 512, 514 și art. 572 Codul civil, nu și-a onorat pe deplin obligațiile contractuale asumate și nu a achitat datoria în sumă de 279 673,12 lei, formată, conform pct. 1.1 și 1.2 și 2.2.2 al contractului, ce constă din serviciile de publicitate și serviciile comunale și renovare, confirmate prin actele de verificare și facturile fiscale anexate la materialele cauzei, circumstanțe de fapt și de drept ce se justifică

31. Curtea de Apel Chișinău în decizia sa a menționat că deși pârâtul/intimat a obiectat asupra pretențiilor solicitate de reclamantul/apelant, Grubîi Ion nu a formulat o acțiune reconvențională, nu a prezentat probe care să confirme stingerea datoriei și nici nu a contestat facturile în ordinea și modul stabilit de lege. Or, potrivit art. 668 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare la data semnării contractului), contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

32. La 13 martie 2024, Ion Grubîi, reprezentat de avocatul Iuliana Pascal a depus o cerere de recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2023 prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea hotărârii din 10 februarie 2023.

33. În motivarea cererii de recurs, a fost indicat că în practica judiciară au fost soluționate cauze similare, în care pârâții acționați de intimat aveau câștig de cauză.

34. Recurentul indică că pct. 2.2.2 din Contractul vizat ca fiind ilegală, or aceasta nu se realizează de facto. Această clauză nu ar fi fost negociată individual.

35. La fel, a fost indicat că spațiul comercial deținut în proprietate de Ion Grubîi nu are activitate și este închis. Recurentul invocă că ar trebui să achite un serviciu pe care nu l-a comandat și care nu i-a fost acordat de facto. Niciodată nu ar fi fost efectuată o companie de publicitate de comun acord, care ar fi cumva utilă pentru proprietar.

36. Ion Grubîi susține că încasarea pentru participarea comună la promoții este ilegală, deoarece aceste servicii nu fac obiectul contractului și nu sunt indicate expres în lista serviciilor acordate cu plată din pct. 1.2 al Contractului.

37. În viziunea recurentului, acesta nu a avut posibilitatea de a face cunoștință în ce constau serviciile date și cum anume se realizează participarea comună la promoții și ce semnifică „promoții de reclamă”, „cheltuieli de reclamă”. „Serviciul de publicitate” ar fi în mod direct și abuziv impus de administrația Centrului Comercial Jumbo. Îndeplinirea acestui serviciu nu poate fi verificată.

38. Recurentul indică că la materialele cauzei nu sunt anexate careva facturi fiscale, acte de predare-primire a serviciilor „acordate”.

39. Prin urmare, Ion Grubîi susține că este obligat să plătească chiar dacă Jumbo nu își respectă obligațiile sale corelative.

40. La fel, recurentul consideră că intimatul nu are dreptul de a desfășura genul de activitate – publicitate.

41. Cu referire la datoria pentru serviciile comunale, recurentul indică că nu ar fi fost prezentat niciun calcul din care s-ar deduce modalitatea de calcul a serviciilor comunale, facturile fiscale prezentate la materialele cauzei sunt nesemnate de către recurent, iar actul de verificare din 31 martie 2022 era semnat unilateral de către intimat.

42. Cu referire la datoria pretinsă ca suma reparativă și renovare recurentul susține că nu au fost determinate care au fost lucrările de reparație și cum au fost repartizate fiecărui proprietar de butic, facturile fiscale prezentate la materialele cauzei sunt nesemnate de către recurent, iar actul de verificare din 31 martie 2022 era semnat unilateral de către intimat.

43. Recurentul susține că emiterea facturilor fiscale nu constituie dovada prestării efective a serviciilor.

44. La 23 mai 2024, Grubîi Ion, reprezentat de avocata Iuliana Pascal, a depus o cerere de recurs suplimentară în conținutul căreia a indicat, în plus argumentelor din recurs, că bunul imobil vizat a fost înstrăinat prin contract de donație lui Victor Grubîi la 24 august 2021. Prin urmare, susține că instanța judecătorească a soluționat problema drepturilor unei persoane ce nu a fost antrenată în proces.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

45. Art. 429 din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

46. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

47. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

48. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

49. Art. 4 din Codul de procedură civilă:

„Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.”

50. Art. 9 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

(2) Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntîmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare

bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

51. Art. 183 din Codul de procedură civilă:

„(1) După ce primește cererea de chemare în judecată, judecătorul pregătește cauza pentru dezbateri judiciare pentru a asigura judecarea ei justă și promptă.

(2) Pregătirea pentru dezbateri judiciare este obligatorie pentru orice cauză civilă și are ca scop:

a) precizarea legii care urmează a fi aplicată și determinarea raporturilor juridice dintre părți;

b) constatarea circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.”

52. Art. 118 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(5) Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.”

53. Art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă:

„(6) Faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.”

54. Art. 186 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) În referință se indică: a) instanța căreia îi este adresată; b) numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui; c) numele sau denumirea pârîtului, domiciliul ori sediul lui; datele bancare și numărul de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice și întreprinzători individuali; numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice, dacă pârîtul locuiește în străinătate – adresa din Republica Moldova unde urmează a i se comunica datele de procedură; d) numărul de telefon și alte date de contact ale pârîtului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale pârîtului persoană juridică; e) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale reprezentantului pârîtului; f) obiecțiile la toate pretențiile reclamantului, circumstanțele de fapt și de drept; g) toate probele împotriva fiecărei pretenții; h) excepțiile de procedură pe care pârîtul le invocă față de cererea reclamantului, cererile și demersurile pârîtului; i) orice cerere menționată la art. 166 și 167, în funcție de interesul procesual al pârîtului; j) alte date importante pentru soluționarea cauzei.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

55. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 14 decembrie 2023 (Vol. I, f.d. 190-191).

56. Decizia integrală a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces la 28 februarie 2024 (Vol. I, f.d. 202).

57. Recurentul Ion Grubii, reprezentat de avocata Iuliana Pascal, a depus la 13 martie 2024 cererea de recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2023, motiv pentru care se consideră depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

A. Principii generale

58. În jurisprudența sa, Curtea Supremă de Justiție a tranșat că unul din principalele sarcini ale instanței judecătorești investită cu judecarea unei cauze este precizarea legii care urmează a fi aplicată și determinarea raporturilor juridice dintre părți (*a se vedea și decizia nr. [2rac-269/22](#), §54-55*).

59. Sarcina determinării raportului juridic dintre părți, care aparține instanței de judecată, nu poate fi îndeplinită formal. Aceasta necesită inclusiv o calificare concretă a raportului juridic dintre părți, determinarea limitelor drepturilor și obligațiilor lor în raport cu elementele aflate în litigiu (*decizia nr. [2rac-125/24](#), §51*).

60. Primul pas obligatoriu este determinarea existenței sau inexistenței circumstanțelor factice care confirmă ori infirmă raportul juridic material litigios. Nu este suficientă o simplă examinare formală a înscrisului ori a elementelor sale externe, analiza fiind necesar a se extinde asupra comportamentului părților în contextul executării contractului și asupra tuturor probelor administrate (*decizia nr. [2ra-278/24](#), §68*).

61. Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului (*decizia nr. [2ra-422/24](#), §29*).

62. La fel, Curtea Supremă de Justiție (*decizia nr. [2rac-32/23](#), §48, decizia nr. [2ra-489/23](#), §51, decizia nr. [2ra-188/25](#), §48*) a subliniat că lacunele în probatoriu nu pot fi înlocuite cu presupuneri referitoare la conținutul și întinderea drepturilor și obligațiilor într-un raport juridic. Astfel, hotărârea judecătorească nu poate fi întemeiată pe simple presupuneri ci doar pe probe.

63. Instanțele de judecată nu pot rămâne complet pasive în fața unor lacune evidente în probatoriu, mai ales când ele pot fi suplinite cu ușurință, urmare a unei propuneri în sensul art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă (*decizia nr. [2ra-214/23](#), §67, §69-71*).

64. În acest sens, s-a mai indicat că sarcina probei nu poate fi transferată pârâtului doar pentru că reclamantul nu și-a îndeplinit obligația procesuală. Această teză este cu atât mai valabilă cu cât obiectul probațiunii pus în discuție nu poate fi suplinat cu ușurință (*decizia nr. [2ra-214/23](#), §69, decizia [2ra-875/23](#), §41*).

B. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

65. Raportând principiile expuse supra în cauza concretă dedusă judecății, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că prin prezentarea unui probatoriu precar de către reclamant nu se poate inversa sarcina probațiunii, în sensul de a impune pârâtului obligația de a demonstra inexistența livrării bunurilor.

66. La fel, prin prezentarea unui probatoriu precar, instanțele judecătorești nu sunt dezinvestite de rolul activ pe care îl au la înfăptuirea justiției și de sarcinile care le incumbă la determinarea corectă a conținutului raportului material dedus judecății.

67. În general, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că SRL „Centrul Comercial Jumbo” pretinde o datorie formată în urma prestării unor servicii și realizării unor lucrări. În susținerea pretenției sale, a prezentat doar contractul semnat de ambele părți (Vol. I, f.d. 3-20), acte de verificare reciprocă (Vol. I, f.d. 23, 79, 91, 105) semnate doar de către SRL „Centrul Comercial Jumbo” și facturi fiscale (Vol. I, f.d. 80-90, 92-104, 106-118), dintre care doar două sunt semnate de ambele părți, în rest fiind semnate doar de către SRL „Centrul Comercial Jumbo.”

68. În referința la cererea de chemare în judecată Ion Grubîi a negat faptul prestării vreunui serviciu sau realizarea vreunei lucrări din cele pretinse spre achitare de către SRL „Centrul Comercial Jumbo”.

69. Potrivit art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsură în care cealaltă parte nu le-a negat.

70. *Per a contrario*, faptele invocate de către o parte și care sunt negate de cealaltă parte, rămân în obligația părții care le invocă de a fi probate.

71. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel a omis a elucida circumstanța esențială a cauzei – și anume faptul prestării efective a serviciilor ori realizării lucrărilor invocate de reclamant. Întrucât pârâtul a negat explicit prestația reclamantului, conform art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, sarcina probei revine exclusiv reclamantului, care trebuia să demonstreze prin probe certe și concludente că serviciile comunale, de publicitate sau de reparație au fost efectiv prestate și recepționate de către pârât.

72. Instanța de apel, în mod nejustificat a așteptat de la pârâtul Ion Grubîi întreprinderea unor eforturi în vederea anulării actelor de verificare a decontărilor reciproce și a facturilor fiscale prin formularea unei acțiuni reconvenționale sau acțiuni separate privind anularea lor. Or, necontestarea separată a facturilor fiscale și actelor de verificare a decontărilor reciproce nu poate substitui dovada prestării efective, atât timp cât pârâtul a negat prestația însăși.

73. Este greșită și interpretarea instanței de apel potrivit căreia pârâtul ar fi trebuit să formuleze o acțiune reconvențională pentru a-și valorifica poziția de apărare. Netemeinicia unei pretenții poate fi invocată prin referința la cererea de chemare în

judecată fără a fi necesară promovarea unei acțiuni reconvenționale sau a unei cereri de chemare în judecată separată.

74. Or, potrivit art. 186 alin. (3) lit. f) din Codul de procedură civilă, în referință se indică obiecțiile la toate pretențiile reclamantului, circumstanțele de fapt și de drept.

75. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că în sensul art. 118 alin. (1) din Codul de procedură, coroborat cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă sarcina probei incumbă celui care afirmă, nu celui care neagă.

76. După cum a fost subliniat în jurisprudența Curții Supreme de Justiție, în mod evident, nu se poate aștepta de la pârât să probeze un fapt negativ – și anume că nu a beneficiat de marfă sau de un serviciu – în condițiile în care reclamantul este cel care pretinde livrarea și prestarea, în consecință, îi revine sarcina exclusivă de a dovedi acest fapt (*decizia [2ra-875/23](#), §40*).

77. Simpla menționare în contract a obligației de participare la acțiuni de promovare nu înseamnă că aceste acțiuni au fost efectiv organizate, executate și că pârâtul a beneficiat de ele.

78. Instanța de recurs apreciază critic considerațiunile Curții de Apel Chișinău și relevă că, în general, prin contract se poate proba doar existența și întinderea drepturilor și obligațiilor reciproce ale părților nu, însă, și executarea efectivă a acestora. Asumarea unei obligații contractuale nu echivalează cu dovada executării ei ulterioare, iar instanța de judecată urma să determine corect obiectul probațiunii – verificarea executării în fapt a contractului.

79. Or, faptul realizării unei lucrări sau prestării unui serviciu nu poate fi dovedit doar prin acte unilaterale, precum facturile fiscale nesemnate de beneficiar sau actele de verificare a decontărilor reciproce întocmite doar de una dintre părți.

80. În acest context, în care este evidentă insuficiența probelor pentru formarea convingerii privind veridicitatea faptelor invocate, instanța judecătorească, în temeiul art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă, este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

81. Omisiunea instanțelor judecătorești de a manifesta acest minim grad de inițiativă în propunerea prezentării probelor pentru formarea convingerii faptelor a căror veridicitate este pusă în discuție – în speță faptul realizării lucrărilor reparatorie, prestării serviciilor comunale și de publicitate, denotă pe de o parte o denegare de dreptate, iar pe de altă parte o examinare formală a cauzei.

82. Asemenea conduită contravine prevederilor art. 4 Cod de procedură civilă, care impun judecarea justă a cauzei, și ignoră obligațiile pozitive ale instanței de a

preveni pronunțarea unor soluții formale atunci când elementele obiective ale cauzei permit clarificarea aspectelor decisive prin măsuri procesuale simple și previzibile.

83. La acest aspect, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că se impune o delimitare clară între situația în care reclamantul nu-și execută deloc obligația de probațiune și ipoteza în care această obligație este îndeplinită într-o manieră parțială sau insuficientă.

84. Lipsa totală a probelor asupra unor fapte indică absența unui efort minim de demonstrare a faptelor invocate, iar instanța de judecată nu poate interveni pentru a suplini o omisiune integrală a părții, fără a afecta principiul disponibilității și contradictorialității.

85. În schimb, atunci când probatoriul este precar, dar totuși existent, situația juridică este diferită. Într-un asemenea context, deși partea și-a executat formal obligația de probare, materialul administrat nu generează suficientă certitudine pentru a permite instanței să adopte o concluzie fermă asupra veridicității faptelor deduse judecății.

86. În acest ultim caz, care este întrunit și în prezenta cauză, instanța de judecată nu poate rămâne pasivă și să își formeze concluziile pe presupuneri, pentru că acest fapt ar compromite capacitatea de a soluționa cauza în mod complet și echitabil.

87. Astfel, o propunere de prezentare a probelor suplimentare care să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii, pentru a se convinge de veridicitatea lor, nu echivalează cu o intervenție în favoarea uneia dintre părți, ci reprezintă o manifestare a obligației sale legale de a asigura soluționarea corectă a litigiului.

88. Din această perspectivă, măsura este o manifestare a rolului activ al instanței, orientat spre garantarea unui proces echitabil și spre evitarea pronunțării unei hotărâri bazată pe presupuneri.

89. Această propunere de prezentare a probelor suplimentare nu poate fi realizată la etapa examinării cauzei în recurs, or, potrivit art. 442 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3).

90. Astfel, în acest caz, Curtea Supremă de Justiție nu poate purcede la corectarea omisiunilor instanței de apel, din motiv că ar putea fi impusă să înlocuiască circumstanțele de drept și de fapt indicate anterior în decizia contestată, cu cele proprii, ceea ce ar reprezenta o substituție în analiza multiaspectuală a cauzei și ar fi pusă în situația să examineze cauza ca și cum aceasta nu ar fi fost examinată în prima instanță și în apel (*a se vedea decizia nr. [2ra-727/24](#), §51-55*).

91. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că interpretarea legii din decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.

92. Având în vedere că argumentele deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 au fost desființate, devine necesar ca Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție să dispună casarea deciziei instanței de apel și să trimită cauza la rejudecare la Curtea de Apel Centru în alt complet de judecată.

93. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul lui declarat de Ion Grubîi, reprezentat de Iuliana Pascal.

Casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Societate cu Răspundere Limitată „Centrul Comercial Jumbo” împotriva lui Ion Grubîi cu privire la încasarea datoriei și transmite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat